

Krzysztof Konecki

Sprawowanie błogosławieństw wydarzeniem kościelnym

Seminare. Poszukiwania naukowe 13, 13-22

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. KRZYSZTOF KONECKI

SPRAWOWANIE BŁOGOSŁAWIEŃSTW WYDARZENIEM KOŚCIELNYM

Błogosławieństwa są jedną z czynności liturgicznych – aczkolwiek nie centralną i najważniejszą – nigdy zaś czynnościami prywatnymi. Sprawowanie więc błogosławieństwa jest częścią liturgii Kościoła. Jak każda czynność liturgiczna, liturgia błogosławieństwa jest równocześnie działaniem boskim i w pełni działaniem ludzkim, uzewnętrznionym w znakach widzialnych, podlegających obserwacji i zarazem sięgających głębi ludzkiego ducha, w którym dokonuje się niedostrzegalny dla otoczenia proces uświęcenia człowieka oraz uwielbienie Boga, Stwórcy i Dawcy wszelkiego dobra.

Sprawując liturgię błogosławieństw, Kościół staje się przekazicielem łask i błogosławieństwa Jezusa Chrystusa, który w Kościele i przez Kościół, wykonując nadal swoje kapłaństwo, błogosławi wszystkim – szczególnie zaś najmniejszym, potrzebującym i ufającym w Jego moc, tak jak to czynił podczas ziemskiego życia sobie współczesnym.

1. STRUKTURA BŁOGOSŁAWIEŃSTW

W strukturze każdego z obrzędów błogosławieństw można wyróżnić cztery części. Ich rzeczywiste zastosowanie i proporcje między nimi zachodzące zależą od tego, czy dany obrzęd jest sprawowany oddzielnie, czy w połączeniu z innymi obrzędami, np. Eucharystią czy Liturgią Godzin¹.

A. Obrzędy wstępne.

Składa się na nie wspólny śpiew wykonywany przez zgromadzonych uczestników, gest przeżegnania się, pozdrowienie uczestników przez szafarza słowami zaproponowanymi przez Rytuał i odpowiedź zgromadzonych, krótkie wprowa-

¹ Szerzej na temat struktury błogosławieństw zob. A. Durak, *Historyczno-teologiczne aspekty błogosławieństw*, „Seminare”, 11, 1995, s. 29-36.

zenie, wyjaśniające znaczenie obrzędu i przygotowujące obecnych do świadomego i czynnego w nim udziału. Obrzędy wstępne kończy modlitwa szafarza poprzedzona chwilą ciszy, w której prosi on Boga o świadome i owocne przeżycie celebracji.

B. Proklamacja słowa Bożego.

Na liturgię słowa Bożego składają się: czytanie odpowiednio dobranego fragmentu lub fragmentów Pisma św., psalm responsoryjny, homilia wyjaśniająca czytania biblijne i znaczenie obrzędu oraz preces, czyli wezwania wielbiąco-błagalne. Stanowią one jakby pomost między dwoma zasadniczymi członami obrzędu błogosławieństwa: między głoszeniem słowa Bożego a właściwą modlitwą błogosławieństwa.

C. Modlitwa błogosławieństwa złożona z dwóch podstawowych części: uwielbienia dobroci Boga objawionej w dziejach historii zbawienia oraz błaganie o Jego pomoc w konkretnej sytuacji życia Kościoła lub osób biorących udział w obrzędzie.

D. Zakończenie obrzędu, czyli udzielenie zebrany uroczystego błogosławieństwa, któremu może towarzyszyć gest wyciągniętych rąk w ich stronę i zakończenie formułą zwykłego błogosławieństwa trynitarnego znakiem krzyża. Po czym następuje wspólny śpiew.

2. SZAFARZ LITURGII BŁOGOSŁAWIEŃSTW

Odnowiony Rytuał przewiduje sprawowanie błogosławieństw przez różnych celebransów. Posługę tę łączy ściśle ze szczególną formą wykonywania kapłaństwa Chrystusa oraz z miejscem i urzędem właściwym każdemu chrześcijaninowi pośród ludu Bożego, a także z rodzajem obrzędu².

Biskupowi, który w zgromadzeniu liturgicznym jest najpełniejszym znakiem Chrystusa, przysługuje prawo przewodniczenia zwłaszcza tym błogosławieństwom, które dotyczą całej wspólnoty kościoła lokalnego i są sprawowane w oprawie szczególnie uroczystej i przy udziale dużej liczby wiernych. Rytuał zaznacza, że biskup może sobie zastrzec przewodniczenie niektórych błogosławieństw, zwłaszcza tych, które są sprawowane uroczyście³. Naturalnie, że ustalenie to nie ma charakteru czysto jurydycznego, lecz teologiczne: w zgromadzeniu liturgicznym, któremu przewodniczy biskup lub po-

² Por. Wprowadzenie teologiczno-pastoralne, nr 18 (odtąd WTP).

³ Por. Tamże.

słany przez niego prezbiter, bardziej wyraźnie ujawnia się misterium Kościoła (por. KL 41-42).

Księża z racji charakteru swojej posługi wobec ludu Bożego, do którego zostali posłani na mocy święceń kapłańskich, mają szczególne prawo do przewodniczenia błogosławieństwom, Mogą oni sprawować wszystkie błogosławieństwa znajdujące się w odnowionej księdze błogosławieństw, chyba że obecny jest na zgromadzeniu biskup, który mógłby tym błogosławieństwom przewodniczyć.

Rytuał daje szersze niż dotychczas możliwości diakonom, jako szafarzom błogosławieństw. Mogą oni przewodniczyć tym uroczystym błogosławieństwom, które zaznaczono we właściwym miejscu, jednak pod warunkiem, że nie ma księdza. Ilekroć zaś jest obecny prezbiter, stosowniej będzie, jeśli on będzie przewodniczył, diakon natomiast będzie mu usługiwał w czynnościach liturgicznych, wykonując to, co do niego należy z mocy jego święceń i z racji jego posługi diakańskiej. Wynika stąd, że praktycznie wszystkie błogosławieństwa związane z liturgią Mszy św. powinny być sprawowane przez księdza, względnie przez uczestniczącego w zgromadzeniu biskupa.

Ci wszyscy, którzy otrzymali posługę akolity i lektora i wykonują ją w Kościele na podstawie specjalnego upoważnienia, mogą z racji pierwszeństwa w stosunku do pozostałych wiernych i na mocy zarządzenia miejscowego ordynariusza przewodniczyć niektórym błogosławieństwom, np. błogosławienie pokarmów w Wigilię Paschalną. Zawsze jednak powinni używać formuł przewidzianych dla osób świeckich, nie zaś dla kapłana lub diakona.

Bardzo wiele błogosławieństw, które wyszczególnia Rytuał, może być sprawowane przez szafarzy świeckich, naturalnie z zastosowaniem czynności i formuł dla nich przewidzianych i zgodnie z przepisami podanymi przy każdym obrzędzie oraz pod warunkiem, że nie ma kapłana lub diakona. Osoby świeckie (katecheci), tak mężczyźni jak i kobiety, mogą przewodniczyć tym błogosławieństwom z mocy udziału w kapłaństwie powszechnym Jezusa Chrystusa, który otrzymują w sakramencie chrztu i bierzmowania. I tak nowa księga liturgiczna przytacza wiele nowych błogosławieństw związanych z liturgią Kościoła domowego, których celebransami obok kapłana mogą być rodzice i małżonkowie. Chodzi tu zwłaszcza o błogosławieństwa odnoszące się do życia rodzinnego np. błogosławienie domu, rodziny, narzeczonych, dziecka chorego, dzieci przez podróżą, wyjazdem na ferie, ludzi w podeszłym wieku, pokarmów przed rodzinnym posiłkiem itp.

Jeżeli błogosławieństwa mają kształtować i wyrażać religijność, to ich praktyka nie może być ograniczona do miejsc świętych i zastrzeżona tylko osobom duchownym. Człowiek świecki, żyjący w świecie, ma sposobność niemal na każdym kroku błogosławić Boga lub przekazywać dalej błogosławieństwo Boże, które na nim spoczęło w sakramencie chrztu, bierzmowania i małżeństwa.

Dlaczego na wiosnę, kiedy rolnik rozpoczyna uprawę ziemi pod zasiew, nie mógłby pobłogosławić pola, które będzie uprawiał i ziarna, które będzie zasiewał w ziemię?

Dlaczego rzemieślnik, inżynier, architekt, artysta nie mógłby przywołać Bożego błogosławieństwa?

Takie błogosławieństwo nie zawsze musi mieć formę długiej modlitwy (formuły). Często będzie to zwykłe przeżegnanie się lub przeżegnanie drugiej osoby, względnie rzeczy, lub uczynienie znaku krzyża na czole dziecka przez rodziców czy opiekunów.

W Kanadzie, w jej części francuskojęzycznej, niektóre rodziny katolickie mają piękny zwyczaj związany z dniem pierwszego stycznia, początkiem nowego roku. Otóż podczas rodzinnego posiłku najstarsze dziecko, najczęściej za sugestią matki, prosi ojca rodziny o błogosławieństwo. Ojciec wypowiada je mniej więcej w takich słowach:

Dzieci moje, składajmy Panu dzięki za wszystko, co dla nas uczynił w minionym roku. Proszę Go, aby udzielił wam wszystkim błogosławieństwa w tym roku, który się dziś rozpoczął. W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego⁴.

W myśl odnowionej teologii błogosławieństw i przepisów liturgicznych, każdy chrześcijanin może błogosławić drugich w imię Trójcy Przenajświętszej i przyzywać dla nich Bożej pomocy. Błogosławieństwo chrześcijanina jest zawsze uczestnictwem w błogosławieństwie samego Boga, który jest źródłem i początkiem wszelkiego błogosławieństwa⁵.

3. UCZESTNICZY BŁOGOSŁAWIEŃSTWA

Błogosławieństwa, jak każda czynność liturgiczna, nie są czynnościami prywatnymi, lecz celebracjami Kościoła będącego „sakramentem jedności”, a Kościół to lud święty, zjednoczony i zorganizowany pod zwierzchnictwem biskupów (por. KL 26). I chociaż niektóre błogosławieństwa mogą dotyczyć pojedynczych osób, czy małych grup, zawsze są one sprawowane w Kościele, uwidaczniają Kościół i nań oddziałują (por. KL 26). Stąd też Rytuał wyraźnie przyznaje pierwszeństwo wspólnemu sprawowaniu sakramentaliów przed sprawowaniem indywidualnym i niejako prywatnym (por. KL 27). Ze swej natury więc błogosławieństwa domagają się czynnego uczestnictwa wiernych⁶. Zwraca na to uwagę WTP w numerze 16, gdzie czytamy: Błogosławieństwa Kościoła są czynnościami liturgicznymi. Dlatego uczestnictwo wspólnoty, którego niekiedy się wymaga, bardziej odpowiada charakterowi modlitwy liturgicznej. Kiedy

⁴ Por. A. Ginac, *I segni della nuova creazione e della speranza evangelica*, [w:] *Nelle vostre assemblee*, Brescia, Queriniana 1984, t. II, s. 443.

⁵ Por. Tamże.

⁶ Por. P. Jounel, *Le benedizioni*, [w:] A.G. Martimort (red.), *La Chiesa in preghiera. Sacramenti*, Brescia, Quiriniana 1987, t. III, s. 303-307.

w modlitwie Kościoła ukazuje się wiernym prawda wiary, uczestnicy tej modlitwy idą za głosem Matki, łącząc się z nią sercem i ustami.

Dalej Wprowadzenie wręcz zachęca, aby przy sprawowaniu szczególnie uroczystych błogosławieństw w kościele lokalnym zgromadziła się wspólnota diecezjalna lub parafialna pod przewodnictwem biskupa lub proboszcza.

Jest rzeczą stosowną, aby także przy sprawowaniu innych błogosławieństw uczestniczyli w nich wierni. To bowiem, co dokonuje się dla jakiejś grupy wiernych, w pewien sposób służy też dobru całej społeczności.

Natomiast w numerze 16 tegoż Wprowadzenia znajdujemy bardzo wyraźną uwagę, która w tym zakresie nie pozostawia żadnych wątpliwości: Błogosławieństwo rzeczy lub miejsca z zasady nie powinno być sprawowane bez udziału przynajmniej jednego wiernego.

W kontekście powyższych tekstów dostrzegamy jedną z podstawowych zmian we współczesnym podejściu do błogosławieństw. W ciągu minionych wieków dokonała się jakby prywatyzacja wielu sakramentaliów. Zredukowane zostały one do prywatnej czynności, często spełnianej w zakrystii przez duchownego szafarza, bez udziału zainteresowanej osoby czy wspólnoty.

Zauważyliśmy to już na wstępie, że odnowione obrzędy błogosławieństw nie ograniczają się tylko do krótkiego tekstu, czy formuły benedykcyjnej, jak to było dotychczas, ale posiadają kształt nabożeństw liturgicznych. Owo rozbudowanie i wzbogacenie elementów obrzędu błogosławieństw czyni zeń celebrację, która powinna przebiegać w klimacie wiary dalekiej od magicznego traktowania czynności benedykcyjnej⁷. Struktura odnowionych obrzędów błogosławieństw pozwala uczestnikom liturgii na czynne i bezpośrednie włączenie się na wielu miejscach. Będą to wspólne śpiewy, pieśni, psalm responsoryjny, wspólne akklamacje i odpowiedzi oraz lektura tekstów biblijnych.

Aby jednak wierni mogli rzeczywiście uczestniczyć w sprawowanym obrzędzie gorliwie, świadomie i owocnie (por. KL 27, 29, 79), konieczne jest pouczenie ich o wadze i znaczeniu błogosławieństw oraz samego przygotowania do celebracji. Nowe formularze błogosławieństw przewidują zwykle różne elementy do wyboru, dlatego każde ich sprawowanie musi być starannie przygotowane. Należy dokonać przewidzianego wyboru czytań i śpiewów, wyznaczyć ich wykonawców i sprawdzić ich przygotowanie. Należy wybrać pieśni dobrze znane miejscowej wspólnotie i dostosować do treści błogosławieństw, święta, czy okres liturgicznego. Przed szczególnie uroczystymi błogosławieństwami dotyczącymi całej wspólnoty parafialnej (błogosławienie dzwonów, chrzcielnicy, kościoła, stacji drogi krzyżowej) można urządzić specjalne nabożeństwo, mające na celu przygotowanie całej wspólnoty do godniejszego i owocnego przeżycia obrzędu.

⁷ Por. M. Pisarzak, *Zasady odnowy liturgii błogosławieństw*, CT 48 1978, II, s. 192.

Wprowadzenie teologiczno-pastoralne w numerze 19 usilnie zachęca duszpasterzy, aby ukazywali wiernym doniosłość oraz znaczenie obrzędów i modlitw, którymi Kościół się posługuje przy sprawowaniu błogosławieństw. Powinni to czynić zarówno podczas samej liturgii, głosząc homilie mistagogiczne, wprowadzające w treść i misterium celebrowanego błogosławieństwa, jak również podczas katechez, czy różnych konferencji duszpasterskich. Wyjaśnienie znaczenia obrzędów, znaków i modlitw dopomoże w kształtowaniu dojrzałej wiary i zdrowej pobożności oraz uchroni przed wszystkim, co nosi znamiona zabobonu i powierzchownej religijności. Pogłębienie świadomości wiernych w zakresie liturgii błogosławieństw, pozwoli współczesnemu człowiekowi na nowo odkryć prawdę o jego zależności od Boga – jako Stwórcy i jako Zbawiciela oraz uznać Jego prymat we wszechświecie. Chodzi o to, aby człowiek odnosił wszystko ostatecznie do Boga, Bogu za wszystko dziękował, wielbił Go i Jego o pomoc prosił (por. KDK 37).

4. ZASTOSOWANIE ZNAKÓW

Na odnowioną liturgię błogosławieństw składają się słowa modlitwy, teksty Pisma św. i widzialne znaki, gesty. Ich zadaniem jest przypomnieć zbawcze działanie Boga, uobecniające się tu i teraz dla konkretnej wspólnoty, oraz ukazać ścisły związek z głównymi sakramentami Kościoła, ożywić wiarę obecnych i pobudzić ich uwagę do uczestnictwa w obrzędzie. Do najczęściej stosowanych znaków należy zaliczyć: rozłożenie, podniesienie, złożenie lub rozłożenie rąk, znak krzyża św., pokropienie wodą święconą, okadzenie i procesje.

Gest rozłożenia, wyciągnięcia lub złożenia rąk towarzyszy szafarzowi podczas odmawiania formuły błogosławieństwa, gdy ta ma charakter przede wszystkim „modlitwy”. Szczególne znaczenie i miejsce wśród znaków występujących w obrzędach błogosławieństw zajmuje nałożenie rąk. Jest to ten sam znak, który Chrystus wykonywał wobec siebie współczesnych i który wykonywali Apostołowie. W obrzędzie błogosławieństw oznacza on udzielenie Bożych darów, nadprzyrodzonych mocy oraz oddanie pod Bożą opiekę.

Bardzo często odnowiony Rytuał proponuje uczynienie znaku krzyża. W niektórych obrzędach proponuje natomiast pokropienie wodą święconą, w innych okadzenie, które jest znakiem czci i szacunku oraz symbolem wznoszącej się do nieba błagalnej modlitwy Kościoła.

Mówiąc o znakach występujących w odnowionej liturgii błogosławieństw należy pamiętać, że Wprowadzenie w numerze 27 zabrania stosowania przy błogosławieniu rzeczy lub miejsca samego tylko zewnętrznego znaku bez uwzględnienia słowa Bożego, czy też bez odmówienia jakiejś modlitwy, będącej formułą benedykcji. Uzasadnia to potrzebą ożywienia uczestnictwa wiernych oraz niebezpieczeństwa zabobonnego traktowania błogosławieństw. Wynika z te-

go, że dotychczasowa praktyka, stosowana dość często, błogosławienia rzeczy i miejsc samym tylko znakiem krzyża, powinna być zaniechana, pomimo że znak ten jest już pewną formą ewangelizacji i przekazywania wiary.

5. SZATY LITURGICZNE

Do sprawowania obrzędów błogosławieństw wymagany jest odpowiedni strój liturgiczny, aby nie zaciemniać prawdy, że nie są one sprawą prywatną, ale sprawowaniem liturgii Kościoła. W sytuacji, gdy szafarzem jest osoba duchowna strój ten uzależniony jest od stopnia święceń, okoliczności celebracji oraz uczestników. I tak, gdy liturgii błogosławieństw przewodniczy biskup, używa on szat liturgicznych przewidzianych dla niego przez Ceremoniał biskupi⁸. Ksiądz i diakon przewodnicząc sprawowaniu błogosławieństw we wspólnocie, zwłaszcza w świątyni, używają alby lub komży i stuły. Podczas sprawowania bardziej uroczystych błogosławieństw wyżej wymienieni szafarze mogą przywdziać kape⁹. Kapy mogą używać również alumni mający posługę akolity i lektora. Kolor szat liturgicznych powinien być biały albo odpowiedni do okresu liturgicznego bądź święta czy uroczystości¹⁰. Członkowie zgromadzeń zakonnych nie posiadający święceń, podczas sprawowania błogosławieństw zachowują strój zakonny. Natomiast szafarze ustanowieni zgodnie z obowiązującymi przepisami, np. katecheci, wierni świeccy, gdy przewodniczą obrzędowi błogosławieństw we wspólnocie, zakładają szaty liturgiczne przewidziane dla nich przez Konferencję Biskupów lub miejscowego Ordynariusza.

6. ŁĄCZENIE BŁOGOSŁAWIEŃSTW

Nawiązując do bogatej tradycji pierwszych wieków Kościoła, odnowiony Rytuał przewiduje i zaleca sprawowanie błogosławieństw w połączeniu z liturgią Mszy św.¹¹ Obok uzasadnienia historycznego, praktyka ta ma głębokie uzasadnienie teologiczne. Jest nim mianowicie nurt anamnetyczno-eulogijny błogosławieństw, który w Eucharystii właśnie osiąga swą formę szczytową. Mając świadomość tej prawdy, Kościół od samego początku łączył błogosławieństwa z liturgią eucharystyczną, czego dowodem jest zwyczaj błogosławienia płodów ziemi przed doksologią w Kanonie Rzymskim: *Per quem haec omnia sempre*

⁸ Por. WTP, 35.

⁹ Por. WTP, 36.

¹⁰ Por. WTP, 37.

¹¹ Por. WTP, 28.

bona creas. Formuła ta stanowiła konkluzję modlitw błogosławieństw, odmawianych nad różnymi produktami przyniesionymi przez wiernych. Wyrażenie *haec omnia semper creas*, było jakimś echem zachwytu Boga nad dokonanymi przez Niego dziełami: *były dobre*. Wszystko, co Bóg stworzył dla człowieka i co człowiek swoją pracą przygotował sobie i innym do spożycia – jest dobre. Wszystko to zostaje ogarnięte jakby promieniowaniem Eucharystii i uświęcone mocą Wcielenia i Paschy Chrystusa (por. 1 Tm 4, 4n oraz KDK 37).

W nowym Rytuale błogosławieństw podano przepisy liturgiczne z jaką częścią Mszy św. można łączyć poszczególne błogosławieństwa. Najczęściej Rytuał przewiduje udzielenie błogosławieństw po homilii. W odpowiednich miejscach księgi zaznaczono także, jakie błogosławieństwa mogą być połączone z innymi sakramentami i obrzędami.

Odnowiony Rytuał przewiduje także łączenie kilku błogosławieństw w jednym obrzędzie. W takim przypadku w przygotowaniu należy zastosować obrzęd błogosławieństwa ważniejszego, dodając w pouczeniu oraz w modlitwach odpowiednie słowa i znaki, aby zaznaczyć przez nie intencję udzielenia także innych błogosławieństw.

Należy zwrócić uwagę, że obok możliwości łączenia kilku błogosławieństw, nowa księga liturgiczna przewiduje również możliwość wykorzystania elementów poszczególnych błogosławieństw podczas innych okoliczności. Np. podczas dorocznego błogosławienia domów w czasie tzw. kolędy, można wykorzystać niektóre modlitwy zawarte w obrzędach błogosławienia seminarium, szkoły, biblioteki i innych podobnych instytucji. Naturalnie, że taka adaptacja wymaga dobrej znajomości tekstów oraz odpowiedniego, wcześniejszego przygotowania przez szafarza.

Nowe obrzędy ponadto, bardzo często polecają szafarzom uwzględnić w modlitwie wspólnej „szczególne okoliczności”. Np. w czasie błogosławienia wypada uwzględnić chorego, niepełnosprawnych albo nieobecność kogoś z członków rodziny, związaną z pracą poza środowiskiem, wyjazdem itp.

Wprowadzenie zwraca uwagę, aby w przygotowaniu i ułożeniu obrzędu uwzględnić koniecznie charakter danego okresu liturgicznego, tak aby w pouczeniach, jak i w modlitwie wiernych zaznaczył się związek błogosławieństwa z dorocznym obchodem tajemnic Chrystusa¹².

7. OKOLICZNOŚCI SPRAWOWANIA BŁOGOSŁAWIEŃSTW

Odnowiony Rytuał zawiera około 160 błogosławieństw przewidzianych na różne okoliczności życia wiernych. Liczba ta nie powinna być dla nikogo

¹² Por. WTP, 34.

zaskoczeniem, zwłaszcza gdy uwzględnia się statystykę błogosławieństw w księgach liturgicznych minionych pokoleń. Dla przykładu starohiszpański *Liber ordinum* posiadał ich 45, *Pontyfikał Rzymsko-germański* z X w. – 145, *Rytuał Rzymski* z 1957 – 183.

Okoliczności celebracji błogosławieństw w nowym Rytuale można ująć w następujące grupy:

A. Błogosławieństwa związane z życiem wspólnoty parafialnej

a) Szczególne miejsce w tej grupie zajmują błogosławieństwa „stałe”, związane z poszczególnymi dniami roku liturgicznego. Będzie to więc błogosławieństwo wieńca adwentowego, wina w dzień św. Jana Ewangelisty, kredy i kadzidła w Uroczystość Objawienia Pańskiego, świec w święto Ofiarowania Pańskiego, popiołu w Środę Popielcową, pokarmów w Wielką Sobotę, ziół i kwiatów w dniu Wniebowzięcia NMP, płodów ziemi w niedzielę dziękczynienia za zbiory (dożynki), ziarna pod zasiew w dniu ósmym września, grobów zmarłych w Uroczystość Wszystkich Świętych i w dniu zadusznym, itp.

b) Błogosławieństwa przy szczególnych okazjach. Do nich należy zaliczyć błogosławieństwo dzieci i młodzieży na początku roku szkolnego, chorych i ludzi w podeszłym wieku w dniach rekolekcji parafialnych, błogosławieństwo prymicyjne, małżonków z okazji jubileuszu, pielgrzymów przed rozpoczęciem pielgrzymki, nowej kaplicy, kościoła, ołtarza, stacji drogi krzyżowej, krzyża czy kapliczki przydrożnej, dzwonów, organów, naczyń i szat liturgicznych, domu parafialnego, cmentarza, kaplicy pogrzebowej, itp.

B) Błogosławieństwa związane z życiem Kościoła domowego

Liturgia Kościoła domowego otrzymuje w nowym Rytuale bardzo bogaty zestaw błogosławieństw na różne okoliczności życia rodzinnego¹³. Będzie to błogosławieństwo rodziny, małżonków wzajemnie sobie okazane, dzieci przez ojca lub matkę na dobranoc, błogosławieństwo dziecka w dniu jego urodzin, chrztu, imienin, choroby, błogosławieństwo dziecka ilekroć opuszcza ono dom: a więc przed podróżą, wyjściem do szkoły, rozpoczęciem nowego etapu życia. Błogosławieństwo naręczonych, których zaręczyny są ważnym wydarzeniem dla obydwu rodzin i powinny stać się okazją do celebracji liturgicznej, pozwalającej zobaczyć je w pełniejszym świetle. Do błogosławieństw związanych z życiem Kościoła domowego należy zaliczyć również błogosławieństwo darów stołu, chleba, pokarmów oraz domu i mieszkania.

¹³ Zob. W. Nowak, *Świeccy jako szafarze liturgii błogosławieństw celebrowanych w Kościele domowym*, „Warmińskie Wiadomości Archidiecezjalne”, 4, 1993, s. 107-115.

C. Błogosławieństwa związane z życiem publicznym

Do tej grupy błogosławieństw należy zaliczyć błogosławieństwo instytucji i zakładów społecznych, takich jak: siedziby władz miasta lub gminy, szpitala, sanatorium, domy starców, opieki społecznej. Błogosławieństwo zakładów przemysłowych, sklepów, szkół, przedszkoli, internatów, bibliotek, środków komunikacji itp.

D. Ostatnią grupę błogosławieństw przewidzianych przez nowy Rytuał są błogosławieństwa ogólne, *ad omnia*, jako błogosławieństwo każdej rzeczy.

WNIOSKI KOŃCOWE

Nowa księga błogosławieństw, podobnie jak każda posoborowa księga liturgiczna, którą Kościół oddaje w ręce duszpasterzy, jawi się dla nich jako ogromne zadanie. W tym wypadku jest to zadanie podwójne. Po pierwsze wymaga ona od duszpasterzy najpierw osobistego zapoznania się z bogactwem treści teologiczno-liturgicznych w niej zawartych. W drugiej kolejności wymaga od duszpasterzy, aby dopomogli oni wiernym świeckim, katechetom i innym w zapoznaniu się z nią, posługiwania się i korzystania z całego duchowego bogactwa Kościoła. Bez pogłębionej refleksji teologicznej nad tą księgą i bez spopularyzowania jej pośród wiernych świeckich, na pewno trudno będzie wykonać oczekiwania i założenia jej autorów i redaktorów.

Sommario

Nel suo articolo, l'Autore studia la celebrazione delle benedizioni. Per questo scopo, dapprima parla della struttura del rito delle benedizioni in genere. Poi, si occupa dei ministri delle benedizioni indicati dal libro „De benedictionibus”, specificando anche l'importante ruolo dei laici in questa materia. Detto questo, prof. Konecki passa ai partecipanti dei riti di benedizione. Con attenzione, analizza le condizioni che devono favorire una buona celebrazione, tra le quali, oltre le formule liturgiche, l'Autore sottolinea cosciente utilizzazione dei segni e dei gesti liturgici. Parla pure brevemente dei vestiti liturgici previsti per la celebrazione. Alla fine, l'Autore si ferma sulle diverse circostanze celebrative del Rituale nuovo, proposte per i diversi gruppi dei partecipanti.

tłum. ks. Adam Durak